

Sisemajanduse koguprodukti revisjon 2023. aastal

17. augustil 2023 avaldas Statistikaamet rahvamajanduse arvepidamise revideeritud näitajad. Ümberarvestuste käigus uuendati aegrida perioodil 2019-2022. Tegemist oli tavapärase revisjoniga, kus võeti arvesse värskeimad andmeallikad.

Revisjoni käigus võeti arvesse:

- 2019. aasta kohta koostatud pakkumise ja kasutamise tabelid;
- 2021. aasta ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne (EKOMAR);
- Muudes allikates (maksebilanss, saldoandmikud jms) toimunud muudatused ja täpsustused.

Revisjoni kogumõju oli SKP-le pigem negatiivne. Enim avaldas mõju 2021. aasta EKOMARi andmete kasutusele võtmine. Sellest tulenevalt vähenes 2021. aasta SKP jooksevhinnas 0,9%. Pakkumise ja kasutamise tabelite mõju suurendades 2019. aasta SKP-d 0,7%. Kuigi pakkumise ja kasutamise tabelid mõjutavad 2020. aasta lähtenumbreid, siis SKP tervikuna vähenes siiski 0,1%. 2022. aasta SKP vähenes 0,5%. Võrreldes varasemate revisjoniga jäid muutused aastastes numbrites tagasihoidlikuks.

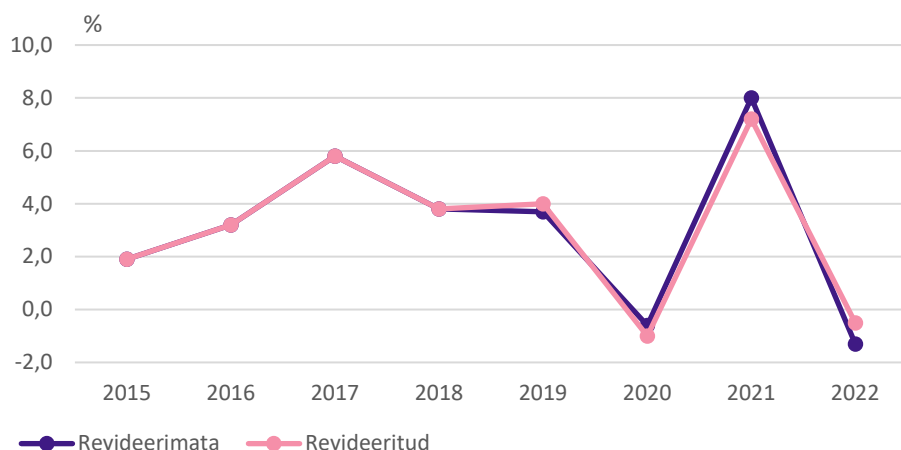
Jooksevhindades SKP muutused jäid revideeritud perioodil vahemikku -0,9 - +0,7% (vt. tabel 1).

Tabel 1. SKP jooksevhindades enne ja pärast revideerimist, 2019-2022

	Enne revideerimist, mln eurot	Pärast revideerimist, mln eurot	Erinevus, %
2019	27 764,7	27 951,0	0,7
2020	27 465,0	27 430,0	-0,1
2021	31 444,9	31 169,0	-0,9
2022	36 181,4	36 011,1	-0,5

SKP korrigeerimine avaldas mõju ka reaalkasvudele. Nii 2019. kui ka 2021. aasta täiendused mõjutasid vastava aasta kasvunäitajaid ja omakorda ka järgneva aasta näitajaid vastassuunas. 2019. aastal suurenenud SKP tõstis veidi selle aasta reaalkasvu ja vähendas 2020. aasta reaalkasvu. 2021. aasta vähenenud SKP-l oli vastupidine mõju. Täpsustuste tulemusena muutus SKP reaalkasv revideeritud perioodil -0,8 - +0,8 protsendipunkti (vt. joonis 1).

Joonis 1. SKP reaalkasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga enne ja pärast revideerimist, 2019 – 2022

Muutustest kvartalikasvudes on näha, et eelkõige muutusid hinnangud 2021. aastat. I kvartali kasv suurenes 2,6 protsendipunkti. III ja IV kvartali kasvud vähenesid vastavalt 2,3 ja 2,6 protsendipunkti. Suurem korrektsioon leidis aset ka 2022. aasta III kvartalis kui SKP kasv suurenes 2,4 protsendipunkti. Ülejäänud korrigeeritud perioodide kasvud muutusid tagasihoidlikult vahemikus -0,6 kuni +0,6 protsendipunkti (vt. tabel 2).

Tabel 2. Revideeritud SKP reaalkasv võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga ja erinevus varem avaldatud kasvust, I kvartal 2019 – IV kvartal 2022

	2019		2020		2021		2022	
	Kasv, %	Erinevus, pp	Kasv, %	Erinevus, pp	Kasv, %	Erinevus, pp	Kasv, %	Erinevus, pp
I kvartal	4,3	0,2	0,7	-0,6	5,1	2,6	3,1	0,2
II kvartal	2,9	0,6	-5,7	0	13,4	-0,5	0,2	0,5
III kvartal	5,3	0,4	-0,1	-0,5	6,2	-2,3	-0,5	2,4
IV kvartal	3,7	0,0	1,2	-0,5	4,8	-2,6	-4,2	0
Aasta	4,0	0,3	-1	-0,4	7,2	-0,8	-0,5	0,8

Tavapärase revisjon

2019. aasta näitajad

Pakkumise ja kasutamise tabelid on tabelite raamistik, kus pakkumine ja kasutamine on omavahel tasakaalu viidud. Nende tabelite koostamise tulemusena suurenes kogumajanduse lisandväärtus 2019. aastal võrreldes varem avaldatuga 0,7%. (vt. tabel 3)

Enim mõjutas SKP muutumist hulgi- ja jaekaubanduse lisandväärtuse 6,2% suurenemine. Tuntavalt suurenes ka veonduse ja laonduse lisandväärtus 3,8%. Lisandväärtuse vähenemist kogesid peamiselt kinnisvaraalaane tegevus (-2,1%), info ja side (-2,9%), finants- ja kindlustustegevused (-4,1%).

Tarbimispoolel suurenes sisemajanduse nõudlus 0,9%. Sellesse panustas enim kapitali kogumahutus põhivarasse suurenemine 531,7 miljoni euro võrra. Seda tasakaalustas varude muutuse vähenemine 347,4 miljoni euro võrra. Muudes lõigetes olulisi korrektsioone ei esinenud.

Tabel 3. PKT tasakaalustamise mõju SKP komponentidele, 2019

Sektor	Mõju komponendile, mln eurot	Mõju komponendile, %
Mittefinantsettevõtted	222,5	1,3
Finantsettevõtted	-46,6	-4,2
Valitsemissektor	9,5	0,2
Kodumajapidamised	0,8	0,0
KTKTI	0,2	0,1
Lisandväärtus kokku	186,3	0,8
Neto-tootemaksud	0,0	0,0
SKP	186,3	0,7
Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused	36,9	0,3
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	8,0	0,1
KTKTI lõpptarbimiskulutused	0,3	0,1
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemete soetus	531,7	7,5
Varude muutus	-347,4	-195,1
Sisemajanduse nõudlus	229,6	0,9
Kaupade ja teenuste eksport	-9,1	0,0
Kaupade ja teenuste import	-30,2	-0,2
Statistiline vahe	-64,3	..

2020. aasta näitajad

Kuna 2019. aasta arvestused on baasiks 2020. näitajatele, täpsustati ka 2020. aasta arvestust. Revisjoni tulemusena vähenes kogumajanduse lisandväärtus 35 miljoni euro (-0,1%) ja sisemajanduse nõudlus 445,8 miljoni euro (-1,6%) võrra (vt. tabel 4).

Enim suurenes lisandväärtus hulgi- ja jaekaubanduses (3,5%) veonduses ja laonduses (2,6%) ja ehituses (1,5%). Enim vähendati lisandväärtust info ja side (-3,7%), kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse (-3,8%), veevarustuse, kanalisatsiooni, jäätme- ja saastekäitluse (-15,1%) ja kinnisvaraalse tegevuse (-1,2%) tegevusalades.

Kapitali kogumahutus põhivarasse vähenes 388,6 miljoni euro võrra. Importi korrigeeriti 132,7 miljoni euro võrra kõrgemaks.

Tabel 4. Tavapärase revisjoni mõju SKP komponentidele, 2020

Sektor	Mõju komponendile, mln eurot	Mõju komponendile, %
Mittefinantsettevõtted	-42,2	-0,3
Finantsettevõtted	-3,4	-0,3
Valitsemissektor	11,2	0,3
Kodumajapidamised	-0,8	0,0
KTKTI	0,2	0,1
Lisandväärtus kokku	-35,0	-0,1
Neto-tootemaksud	0,0	0,0
SKP	-35,0	-0,1
Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused	-2,5	0,0
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	14,1	0,2
KTKTI lõpptarbimiskulutused	-0,1	0,0
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemetete soetus	-388,6	-4,5
Varude muutus	-68,8	-171,8
Sisemajanduse nõudlus	-445,8	-1,6
Kaupade ja teenuste eksport	-41,5	-0,2
Kaupade ja teenuste import	132,7	0,7
Statistiline vahe	584,9	..

2021. aasta näitajad

2020. aasta arvestuses asendati seni kasutatud kvartaalsetest andmeallikatest pärit andmestik aastaküsimustikest saadud infoga. Peamisteks lisandunud allikatest olid küsimustikud:

- EKOMAR
- Põllumajandus-, metsamajandus- ja kalandusettevõtete majandusnäitajad
- Teadus- ja arendustegevus (ettevõttes)
- Teadus- ja arendustegevus
- Finantsvahendus ja finantsvahenduse abitegevus
- Kindlustus
- Energia
- Tööstustooted
- Kasumitaotluseta organisatsioonid

Mainitud allikatele pakkusid lisainformatsiooni äriregistris olevad ettevõtete majandusaasta aruanded ja Maksu- ja Tolliameti andmestikud. Aastaruanded mõjutasid oluliselt koroonakriisile järgnenud majanduse struktuuri. Kuigi SKP tase muutus alla 1%, siis tuntavalt korrigeeriti lisandväärtuse jaotumist tegevusalade vahel.

Täpsustatud andmete tulemusel vähenes SKP 0,9%. Suurimad lisandväärtuste suurenemised toimusid kinnisvaraalse tegevuses (6,9%), töötlevas tööstuses (3,4%), hulgi- ja jaekaubanduses (3,8%) ja elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhu varustamises (11,9%). Peamine lisandväärtuse vähenemine toimus info ja side tegevusalas (-19,4%). Samuti vähenes lisandväärtus tuntavalt veevarustuse, kanalisatsiooni, jäätme ja saastekäitluse (-36,5%) ja haldus- ja abitegevuste (-6,8%) tegevusalades.

Sisenõudlust suurendati revisjoni käigus 523,3 miljoni euro võrra. See oli eelkõige tingitud eratarbimise suurenemisest 2,6%. Oluliselt täpsustus ka väliskaubandus kui eksport suurenes 1,6% ja import 2,4%. (vt. tabel 5)

Tabel 5. Tavapärase revisjoni mõju SKP komponentidele, 2021

Sektor	Mõju komponendile, mln eurot	Mõju komponendile, %
Mittefinantsettevõtted	-538,6	-2,7
Finantsettevõtted	0,1	0,0
Valitsemissektor	4,7	0,1
Kodumajapidamised	288,8	15,3
KTKTI	0,1	0,0
Lisandväärtus kokku	-245,0	-0,9
Neto-tootemaksud	-31,0	-0,8
SKP	-275,9	-0,9
Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused	373,0	2,6
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	5,5	0,1
KTKTI lõpptarbimiskulutused	11,2	2,2
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemete soetus	14,2	0,2
Varude muutus	119,4	25,6
Sisemajanduse nõudlus	523,3	1,7
Kaupade ja teenuste eksport	398,7	1,6
Kaupade ja teenuste import	596,7	2,4
Statistiline vahe	-601,3	..

2022. aasta näitajad

Aastaste andmeallikate kasutuselevõtt 2021. aasta arvestuste puhul mõjutas ka 2022. aasta arvestuste baasi. Selle tulemusel vähenes 2022. aasta SKP 0,5%. Muudatused lisandväärtuses olid tingitud eelneva aasta korrigeerimistest. Erandiks oli kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse lisandväärtuse suurenemine 7,4%. 2021. aastal vähenes selle lisandväärtus 2,3%.

Sisenõudlus suurenes 1,5%. Peamine muutus tuli investeeringute korrigeerimisest 748,7 miljoni euro võrra suuremaks. Seda tasakaalustas varude muutuse korrigeerimine allapoole 634,5 miljoni euro võrra. Eratarbimine suurenes 409,4 miljoni euro võrra. Välisnõudluse korrigeerimised jäid alla 0,2%.

Tabel 6. Tavapärase revisjoni mõju SKP komponentidele, 2022

Sektor	Mõju komponendile, mln eurot	Mõju komponendile, %
MittEkinantsettevõtted	-334,1	-1,5
Finantsettevõtted	1,2	0,1
Valitsemissektor	2,3	0,0
Kodumajapidamised	289,5	12,9
KTKTI	1,8	0,5
Lisandväärtus kokku	-39,4	-0,1
Neto-tootemaksud	-130,9	-3,0
SKP	-170,3	-0,5
Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused	409,4	2,3
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	19,4	0,3
KTKTI lõpptarbimiskulutused	12,2	2,1
Kapitali kogumahutus põhivarasse ja väärisesemete soetus	748,7	8,2
Varude muutus	-634,5	-35,6
Sisemajanduse nõudlus	555,1	1,5
Kaupade ja teenuste eksport	-16,7	-0,1
Kaupade ja teenuste import	-53,5	-0,2
Statistiline vahe	-762,2	..

Joonis 2. SKP reaalkasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga enne ja pärast revideerimist, I kvartal 2019 – IV kvartal 2022

Kokkuvõttes vähendas 2019. aasta pakkumise ja kasutamise tabelite kasutuselevõtt nii selle kui ka järgneva aasta SKP-d. Revisjoni suuremad korrektsioonid tulid aga 2021. aasta kohta kasutusele võetud uutest andmeallikatest. Ka 2022. aasta numbrid täpsustusid oluliselt. Kuigi majanduse üldisi trende revisjon ei muutnud, siis täpsustused tulid viimaste aastate majanduse struktuuri. Peamise muutusena hinnati väiksemaks info ja side tegevusala mõju viimaste aastate majandusse. 2021. aasta täpsustuste mõjul oli korrektsioone ka SKP kvartaalses käitumises. (vt. joonis 2)